

CSAPÓ TAMÁS HATVANÉVES KÁROSSY CSABA

Kevés embernek adatik meg egy ilyen alkalom, mint számomra a mostani, hogy egy tanárember a tanítványával közös múltbeli emlékeit összeszedve köszönteni tudja 60 éves születésnapját ünneplő egykori kedves tanítványát. Olyan tanítványát, aki az elmúlt negyed évszázad hazai földrajz tudományának igen jeles résztvevője, alkotója és egyben alakítója is. Méltán mondhatjuk, mai ünneplésünk alanya Csapó Tamás a magyar társadalomföldrajz és a hazai település tudomány aktív művelje és egyben maradandó formálója.

Hogyan is volt és hogyan is van ez?

Közös emlékeink sorában már a legelső momentum is igen érdekes és jelzésértékű. A 70-es évek közepének egy forró nyári délelőttjén a szegedi tanárképző főiskola földrajzi felvételi vizsgáján a felvételiző diákok között egy sorkatonai uniformisba öltözött, nyílt tekintetű, jó kiállású ifjú szakszerű és figyelemfelkeltően jó felkészültséget bizonyító válaszokkal lepte meg a szegedi Juhász Gyula Tanárképző főiskola földrajz-testnevelő szakos felvételiző vizsgabizottság tagjait. Még nagyobb lett a meglepetésem, amikor a tanári diploma megszerzésének okait és céljait firtató szokásos kérdésemre az akkor még délceg jelölt azt válaszolta, hogy földrajz tudós, és földrajz kutató akar lenni. Őszintén megvallom, hogy ezzel rögtön felhívta magára a figyelmemet, elnyerte támogató szimpátiám. A megnyerő és határozott egyben kiemelkedő szorgalmú ifjú érdeklődése már az első tanév végére olyan kérdések és egyben feladatok elé állított, amilyenek akkor még nem voltak a szűkebb értelemben vett szakmai érdeklődésem látókörében; nevezetesen a társadalom földrajz területéhez tartozó település morfológia, pontosabban a funkcionális városmorfológia témakörének kutatási területeiben való jártasság. Az eminens szakmai érdeklődésének megfelelő szintű támogatása érdekében Tamásra már az első tanévet követő nyári szünetben felhívtam kedves régi tanárom és barátom Tóth József figyelmét, aki akkoriban éppen a békéscsabai földrajzi kutató intézet megalakításának feladataival volt elfoglalva. Az egyik nyári napon Tamással együtt elutaztunk hát Békéscsabára egy rövid szakmai konzultációra.

40 év távlatából felvetődik bennem a kérdés; tényleg miért is volt erre szükség?

Mert az ifjú önjelölt földrajz kutató az akkor még hazai szinten alig kutatott és művelt funkcionális városmorfológia témakörét feszegette Szolnok városra vonatkozó vizsgálataival. Ugyanis Tamás első szárnypróbálgatásai már az építőipari szakközépiskolai évei alatt elkezdődtek. Kitartó szorgalommal elkészítette Szolnok város funkcionális városmorfológiai felmérését és ebben a kérdésben akart tovább lépni. Az első lépéseket aztán a diákköri pályamunkák, a szakdolgozat, majd a különböző külső kutatási megbízások követték. A főiskolai diploma megszerzése után rögtön – ahogyan mondani szokták zsinórban-következett a József Attila Tudományegyetemen az egyetemi földrajz szakos diploma megszerzése.

Emlékszem akkoriban még e főiskola elvégzése után az egyetemre való jelentkezé-
sig legalább egy évig tanári munkakörben kellett volna Tamásnak elhelyezkednie. A
Természettudományi Kar vezetője azonban kérésemre az ismerősnek kijáró biza-
lommal elfogadta az építőipari szakközép iskolai évek utáni munkaviszonyát. Az ön-
tudatos és tehetséges ifjú az egyetemi évek során sem hozott szégyent a fejemre. Az
egyetemen szerzett vörösdiploma után Tamás pár évre a besenyszögi általános iskola
pedagógus állományát gyarapította mielőtt a szombathelyi Berzsényi Dániel Tanár-
képző Főiskola Földrajz Tanszékére került.

Majd következtek azok a legendás 80-as évek. Ekkoriban nem csupán a világtörté-
nelemben indultak el beláthatatlan perspektívájú folyamatok, hanem a mi, – saját – kis
íratlan mikro történelmünkben is. A szombathelyi főiskola földrajz tanszékének meg-
alakításakor magától értendőnek, azaz természetesnek és egyértelműnek látszott, hogy
a tanszék negyedik új státusának betöltésére az akkor már egyetemi diplomával és
néhány megjelent publikációval rendelkező Csapó Tamásnak biztosítok helyet.

Szolonokról Szombathelyre való áttelepülését követően a dinamikus természetű, a
társadalmi kérdések kutatása és megoldása iránt rendkívül fogékony ifjú tudós-jelölt
hamar otthonra lelt új környezetében. Tamás magas színvonalú oktató munkája mel-
lett végzett kutatásai eredményét összegező doktori disszertációjára nem sokáig kellett
várni. Majd ezt követően sorra következtek a nyugat dunántúli városok település mor-
fológiai vizsgálatai, amely munkálatokba aktívan bevonta a legkiválóbb hallgatóinkat
is.

A szakmai életpálya beindulásának lendületében lévő ünnepelt kollégánk színvona-
las oktató munkája mellett az akkoriban igencsak zajló politikai életben való részvétel-
l is kiemelkedő szerepet töltött be. A különböző politikai és társadalmi szervezetek-
ben kifejtett aktív tevékenységével méltán hívta fel magára a város és a régió elismerő
figyelmét. A különböző külső kutatási megbízások teljesítése, majd az MTA RKK
szombathelyi csoportjának a megszervezésében és megalakításában is jelentős érde-
meket szerzett magának

Tanszékünk kutatómunkájának fejlesztésén nagyot lendített, hogy néhai Tóth Jó-
zsef professzor elfogadva a vendégprofesszori meghívásomat rendszeresen előadáso-
kat tartott tanszékünkön, majd tanszékünk állandó meghívott előadója, sőt akkreditá-
ciónkat elősegítő tanszéki tagunk lett. Közös tanszéki és főiskola fejlesztő tevékeny-
ségünkbe bevontuk Csapó Tamást is. Tóth professzor Tamás témavezetőjeként és
mentoraként nagy szakmai elkötelezettséggel és jóindulattal segítette ünnepelt kollé-
gánk munkáját.

A kandidátusi fokozat megszerzése valamint a Toronyban felépített családi fészek
kialakítása is erre a szép és szárnyaló időszakra tehető. Csapó Tamás neve és szemé-
lyisége, szakmai tevékenysége és eredményei a hazai társadalom-földrajzi berkekben is
egyre inkább ismertté és elismertté vált.

Az addig egységes Földrajz Tanszék dinamikus fejlődésében ekkoriban még egyér-
telműnek tűnt a lezajlott társadalmi változásokat követő helyzetben a funkcionális
elkülönülés, a természetföldrajzi és a társadalom földrajzi tantárgyak tanításának és

kutatásának tanszéki szervezeti megosztása, vagyis a két egység elkülönülése. Ebben a megosztott légkörben az új két lépcsős uniós felsőoktatási rendszerre való átállás lebonyolítása óriási terhet jelentett nem csupán Tamásnak, hanem minden kollégának is. Azért, ha nem is olyan gyorsan, mint a korábbi években, de egyre-másra érkeztek az újabb és újabb kollégáink. Közben azonban az új évezred első éveitől kezdve egyre baljósabb fellegek gyülekeztek főiskolánk életében és a hazai felsőoktatásban valamint a magyar tudományos kutatási tevékenység finanszírozásában. Az önként vállalt funkcionális elkülönülés ekkor már inkább visszafogó erővé vált. Csapó Tamás barátom és egykori tanítványom azonban ezt az időszakot is rendíthetetlenül, keményen és kitartóan állta és állja ma is erőben és egészségben.

Kívánom és remélem is, hogy ünnepelt barátom közel fél évszázaddal ezelőtt tanúsított kezdeti ifjú lendülete továbbra is megmaradjon. Tehetsége és magabiztossága, kitartó szorgalma és optimizmusa ezeken a nehéz éveken is átsegítse Őt, hogy majdan egy hozzá hasonló tanítványa 60. születésnapjára még méltányosabb szavakat tudjon majd az akkor ünneplő gyülekezetnek tolmácsolni.

Károssy Csaba